

Így döntött a nemzet:

A szavazás második fordulójában — országosan — a választásra jogosultak 45,5 %-a járult az urnákhoz. A 171 egyéni választókerület mindegyikében érvényes volt a szavazás s ennek alapján a Magyar Demokrata Fórum 111, a Szabad Demokraták Szövetsége 35, a Független Kisgazdapárt 11, a Kereszténydemokrata Néppárt 3, a Fiatal Demokraták Szövetsége, a Magyar Szocialista Párt és az Agrárszövetség jelöltjei 1—1 mandátumot szereztek.
Közös jelöltek: Fidesz—SzDSz 2 mandátum; Fidesz—SzDSz—KDNP 1 mandátum; Agrárszövetség—Faluszövetség 1 mandátum.
A független jelöltek 4 mandátumot szereztek.
A töredékszavazatok alapján az MDF 10, az SzDSz 23, az FKGP 17, az MSZP 18, a Fidesz 18, a KDNP 10 mandátumhoz jutott.
A (még nem hitelesített) végeredmény szerint az első és második forduló alapján az MDF összesen 164, az SzDSz 92, a Kisgazdapárt 44, az MSZP 33, a Fidesz 24, a KDNP 21 képviselőt küldhet a parlamentbe. Egyéb címen 8 jelölt szerzett mandátumot.

A HELYZET

fóruma

Ezúton hívjuk meg Kedves Olvasóinkat a Művészetek Házába 1990. április 12-én 18 órára, lapunk fórumára. Jóízű vitát ajánlunk, s az ismerkedés lehetőségét munkatársainkkal, részvénytársaságunk vezetőivel.

VÁLASZTÁSI KÜLÖNSZÁM! VÁLASZTÁSI KÜLÖNSZÁM!

Különszám!

A HELYZET

Pártonkívüli hetilap különkiadása

1990. április 9.

Szerkeszti: Havasi János

Ára: 4,20 Ft

A választás baranyai végeredménye

1. számú választókerület

Dr. Andrásfalvy Bertalan	9290	43.89%
Dr. Varga Levente	7761	36.67%
Galbáts András	4113	19.43%

2. számú választókerület

Pap András	10922	45.93%
Getto József	9209	38.72%
Dr. Szili Katalin	3647	15.33%

3. számú választókerület

Bretter Zoltán	10344	49.48%
Dr. Mednyánszky Sándor	7556	35.14%
Dr. Vonyó József	3003	14.36%

4. számú választókerület

Dr. Hoppa József	8811	48.61%
Fekete Gedeon	5390	29.73%
Dr. Timaffy István	3924	21.64%

5. számú választókerület

Dr. Wekler Ferenc	15394	57.22%
Dr. Biró Ferenc	11509	42.77%

6. számú választókerület

Nagy Ferenc József	8200	42.27%
Dr. Heindl Péter	7858	40.50%
Krebszt János	3341	17.22%

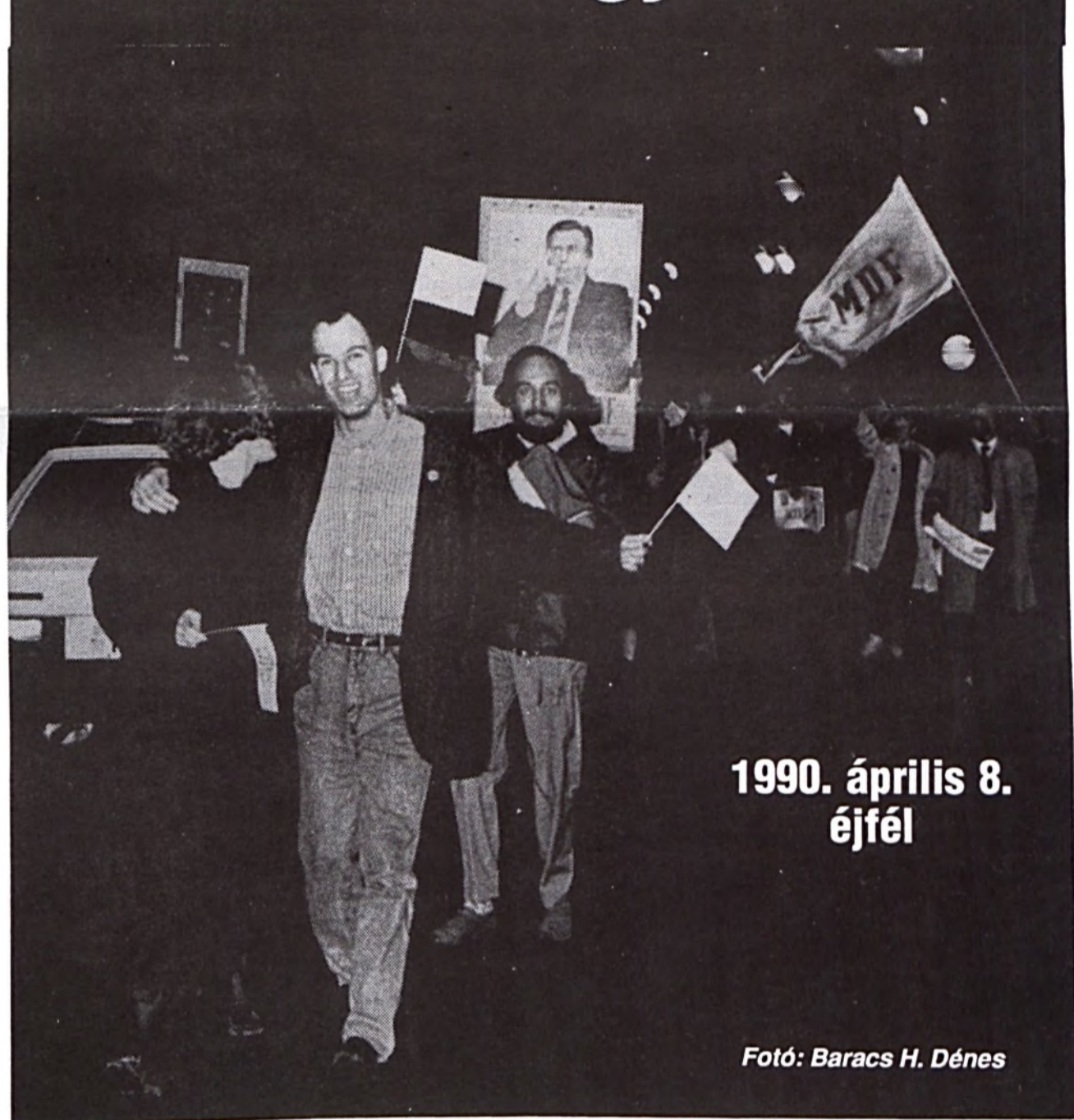
7. számú választókerület

Dr. Kapronczay József	5123	37.09%
Dr. Molvay László	4570	33.09%
Szomor Ferenc	4116	29.80%

Legfrissebb:

Hétfőn délben kaptuk a hírt, hogy a pécsi 2. számú választókerület jelöltje, a lapunk harmadik oldalán megszólaló *Getto József* az SZDSZ országos listáján bekerült a Parlamentbe.

Biztos MDF-győzelem

1990. április 8.
éjfél

Fotó: Baracs H. Dénes

Így látta a választó...

Szent és megfordíthatatlan-e a március 25-i fordulóban kialakult eredmény, vagy sem? Meggondoltuk-e magunkat az elmúlt 14 nap alatt? Passzivitásra kárhoztat, vagy a pártok által kötött választási koalíció(k) hú követésére ösztönözte inkább a választókat, ha kiszemelt emberük már az első fordulóban elbukott? Milyen megfontolások szerint kerültek az urnákba tegnap a szavazócédulák? Erről érdeklődtünk tegnap este, nem sokkal a szavazókörök zárása előtt.

Bajszos fiatalember, jobb-ján kedvesen mosolygó ifjú hölgy, körülöttük kisgyerek:

— Az SZDSZ jelöltjére szavaztam, ahogy két héttel ezelőtt is, mert úgy gondolom: az ország jelenlegi helyzetében csak a gyorsaság, a gyors politikai ritmusváltás segít.

Csizmadia János, 44 éves, MÉV dolgozó:

— Apám nyomdokain járva két héttel ezelőtt a szocdemekre szavaztam, s csalódás volt számomra az a nagy bukás. A programjuk továbbra is tetszik, nem gondoltam volna,

hogy ennyire leszerepelnek. Nem vagyok tagja egyik pártnak sem, de ha látom, hogy valamelyik valóban becsülettel képviseli a dolgozók érdekeit, belépek. Most Pap Andrásra, az MDF jelöltjére szavaztam.

— Komolytalan társaság — ezt Kassai Gábor orvosgyógyász hallgató mondja a FIDESZ-ről. — Nekem az MDF szimpatikus igazán, mert a pártok jó része mindent felad a radikalizmusért.

A fiatalembert édesanyja is elkísérte az egyik városi szavazókörbe va-

sárnap délután, de a ma - nem szavazott.

— Most kire szavazzak, mondja meg! — fakadt ki az asszony, amikor megfontolásairól kérdeztem. — Úgy érzem, hogy rajtunk senki nem segít. Látástól vakulásig dolgozok, de nem tudjuk elartani magunkat. Mit segít ezen, ha szavazok...?

— Az én jelöltem sajnos kiesett az első forduló után — mondja Fitucs Éva —, de az eszembe sem jutott, hogy ma nem jövök el. Jövök én harmadszor is, ha kell. Úgy érzem, hogy akármi lesz, csak

jobb lehet. A változásokhoz súlyos évek kellene. Most arra a jelöltre szavaztam, aki emberileg a leginkább szimpatikus volt...

Rajtuk kívül persze még sokan mások is döntöttek ezen az esős vasárnapon. Ki úgy, hogy otthon maradt -, elege volt a pártosdiból; ki úgy, hogy a kiesett szocdem-jelölt helyett az MSZP emberére adta a voksát; ki másképp. Sokszor még családon belül sem jött létre választási szövetség. Sebaj... A lényeg: a folytatás.

- Fg -

Csendes győzelem

Fél órával később, az Alkotmány utcai szülői ház kapujában már tudom: Pap András a parlament épületében ezidáig csak egyszer, valamikor gyerekkorában járt. A szülők boldogok, sebtében előkapott papírlapon jegyzik: ki mindenki gratulált.

— Már Veszprémből is — mondják örömmel. A televízióban egy pillanatra a fiúk fotója is feltűnik. Az érintett, úgy tűnik, ő a világ legcsendesebb politikusa, mindebből semmit se lát, az oldalsó szobában nagyapjával osztja meg örömeit.

— Talán érv volt mellettem az életkorom is, de a végén

nagyon meghajtottuk a kampányt, így tudunk fordítani — mondja bizonytalanul, mint aki még mindig nem hiszi a sikert. Ülünk az asztal körül, csendben ünnepel a család. Szóba kerül, hogy a megválasztott parlament aligha kap az országtól hosszú türelmi időt, hogy bizony kár volt „Bíró Feri”-nek a helyi Springer lapban annyira heveskednie, hogy képviselőség ide, vagy oda, jó lenne nem feladni az egyetemi óradást, de az is, hogy Pap András valóban a szülői házból született. Mutatják a szobát, ahol a szülészeti mostoha higiénés körülményei miatt az orvosapa annak idején megteremtette a szülés feltételeit. A fiú azóta jócskán felnőtt, három gyermeke van. A középső, Dorottya, épp tegnap ünnepelte nyolcadik születésnapját.

Ülünk az asztal körül, és gyümölcslevet iszunk. Papp András foga már negyedik napja fáj. A televízió ontja az MDF-jelöltek sikereiről szóló adatokat (Végre van adat! - A szerk.), s közben szünet nélkül csörög a telefon. Készülődünk, otthon még ébren vannak a gyerekek...

F. J.

Böröcz István:

"Nagy Ferencet javasolnám mezőgazdasági miniszternek"

Éjfél tájt kerestük fel pécsi lakásán dr. Böröcz Istvánt, a Független Kisgazdapárt országos alelnökét, hogy megtudakoljuk véleményét a szavazás eredményéről.

— Az első forduló csalódást okozott számunkra. A legóvatosabb becslés szerint is 16-17 százalékra számítottunk országosan, s a területi listán ez az elért győzelem 12 százalék az első forduló területi listáján jelentősen alatta marad ennek. Belső gondolainknak a kitergetése játszik a legnagyobb szerepet ebben: a választások előtt két héttel — sőt, ha a Torgyán-ügyre gondolok, 72 órával — személyes harcot indítani egyik-másik vezetőnk ellen, nagyon rossz lépés volt. Persze, egyéb okok is közrejátszottak a győzelem eredményében. Például kedvezőbb lett volna a helyzetünk, ha azonnal megkötjük a választási szövetséget az MDF-el az SZDSZ-szel "szemben". Így azonban az országban több helyen más irányú elkötelezettség született. Tudunk olyan MDF-jelöltre is, aki nem volt hajlandó a javunkra visszalépni, de tudunk olyan kisgazdapárti jelöltre is, aki abszolút vert helyzete ellenére senki javára nem volt hajlandó

visszalépni. Az okok elemzése a közeli napok feladata lesz.

— Mi lehet a Pártay-Torgyán affér hátterében?

— El sem tudom képzelni. Hiszen a Kis Újság szerkesztője, Pártay Tivadar, aktívan már nem vesz részt a Kisgazdapárt vezetésében, tulajdonképpen kívülállónak tekinthető, tehát vezetői torzalkodásról nemigen lehet szó. Mégis megtámadta cikkében a párt főügyészét, s ezzel a Kisgazdapártot — 72 órával a választások előtt! Ez számomra megfeszíthetetlen. Inkább talán azt lenne érdemes megkérdezni: kinek állt érdekében? Hatalmas kárt okozott a pártnak, tízezerrel dobta be a választókhoz a Kis Újság ominózus számát.

— A Kisgazdapárt programjának alappillére visszatérni az 1947-es földtulajdoni állapothoz. De vajon sikerül-e ezt elfogadtatni az MDF-fel, mint koalíciós partnerrel?

— Látok esélyt rá, hogy el tudjuk velük fogadtatni.

— Ha valóban a kisgazdáké lesz a mezőgazdasági tárca, kit jelöl ki a párt?

— Eddig semmilyen tárgyalás nem folyt az MDF-fel, komo-

lyan vettük, hogy ez választási szövetség csupán. Ha létrejön a kormánykoalíció, én a siklósi agrárműveket, Nagy Ferencet ajánlanám, akinek nagy tapasztalata és egyre izmosabb tanácsadói gárdája van. De erre még nincs testületi állásfoglalás. A mezőgazdasági tárca felül a Kisgazdapárt — úgy vélem — igényt tarthatna egyéb miniszteri, vagy minisztériumi vezető posztra. A fegyveres erőket irányító tárcák egyikére gondolok.

— Ön a megyei lista alapján immár parlamenti képviselő. Főállásúként kívánja betölteni, vagy megmarad eredeti szakmájára, a jogtanácsosi mellett? Egyáltalán: hogyan érinti ez a családját, egzisztenciáját?

— Még gondolkodom, vállalom-e a főállású képviselőt. A politikai helyzet változatlanul bizonytalan, az sem kizárt, hogy egy éven belül új választások lesznek. Ha felköltöznék is Pestre, a pécsi lakásomat nem adom fel; Pécsre, mint háttérre szükségem van.

—haj

Csak a pártomat támadták

— A várható eredmény következett be — mondja dr. Vonyó József, aki az MSZP színeiben Pécsen a 3. sz. választókerületben indult harcba a képviselői helyért -, sikertelenül. — Már a kampány időszakában nyilvánvalóvá vált, hogy ellenfeleink az MSZP ellen fordítják a hangulatot, sokszor teljesen falsul. Sajnos nem tudtuk tényekkel bizonyítani, hogy gyökeresen új párt és nem az MSZMP utódpartja vagyunk.

— Mi a véleménye arról a szóváltásról, mely a televízió nyilvánossága előtt vasnap éjjel zajlott le Kiss János és Vitányi Iván között?

— Az SZDSZ kiaknázta azokat a mulasztásainkat, azokat a dolgokat, amelyekben - sokszor szándékunktól függetlenül - nem tudtuk időben lépni. Ilyen a rajtunk sokszor

számunkért vagyonszámozás, hisz ennek teljesítése rengeteg, hosszú ideig tartó munkát követel.

— Azt mondja, várható volt a kudarc. Ennek ismeretében milyen reményekkel várja az őszre tervezett helyhatósági választásokat?

— Úgy vélem mi csak hosszú távra tervezhetünk, jóllehet fontos lesz a helyhatósági választás, s talán tudunk szerezni néhány pozíciót. Őszre talán kiderül a választópolgárok számára az is, hogy a kampány során megfogalmazott ígéretet ilyen gyorsan nem válthatók valóra, s talán az is, hogy e változásokhoz nem kis mértékben hozzájárult a Magyar Szocialista Párt. Az emberek többsége nem a problémák mély átgondolása alapján, hanem szimpátia szerint szavazott. Jó példája en-

nek Horn Gyula esete, hisz képviselői alkalmasságban aligha vetélkedhetnek vele azok, akik az egyéni körzetben legyőzték. A személyek hatása a pártok hatásához képest ebben a kampányban másodrendű volt.

— A második forduló az Ön számára szavazatok elvesztésével járt. Számított-e erre?

— Be kell, hogy valljam ez meglepett. Abban bíztam, hogy valamivel több szavazatot kapok, mint az első fordulóban, bár az eszembe sem jutott, hogy én nyerek. Úgy gondoltam, hogy akik akkor rám szavaztak, erősebben kötődnek a szocialista párthoz. Engem egyébként a kampány során semmiféle atrocitás nem ért, nem kaptam fenyegető telefonokat, leveleket -, a nyilvános fórumokon is csak a pártomat támadták.

- főrllng -

Galbáts András:

"Ez volt a legbékésebb választás"

A pécsi 1. sz. választókerületben jelölte a Kisgazdapárt Galbáts András üzemmérnököt. Hétfő reggel munkahe-lyén kértük véleményét a választási kampányról s annak eredményéről.

— A Kisgazdapárt nagyon komoly hibát követett el a kampány során, s általában a programjában is: túlságosan parasztpártként viselkedett, megfélemlítve a városi polgárságról, a városiakok képviselőségéről. Holott a Kisgazdapárt — polgárpárt. A jövőben ezt kell erősíteni, s akkor mások lesznek az eredmények.

— Reálisnak tartja a vég-eredményt?

— Igen, ez a valós viszonyokat tükrözi. A Kisgazdapárt szempontjából öngyilkos lé-

pések történtek az elmúlt három hétben, ezután nem lehetett jobbat várni. Biztos vagyok benne, hogy a párt tanulni fog a Kis Újság-ügyből, s ha új választás lesz — meggyőződésem szerint egymásfél éven belül biztosan — a Kisgazdapárt egész más pozícióból fog indulni.

Személy szerint most azzal szimpatizálnék, ha a Kisgazdapárt ellenzékben maradna. Tudom, hogy ezzel a párton belül kisebbségben vagyok, de örülök, ha a kisebbség győz.

— Bizonyára valami különös oka van, hogy ezt kívánja... Nem ért egyet az MDF törekvéseivel, vagy taktikai okokból vélekedik így?

— Az MDF politikája az utóbbi időben nagyban közlekedett a Kisgazdapártéhoz. Az SZDSZ-től egy kemény ütközéspont választ el bennünket: a tulajdoni kérdés. A Kisgazdapárt hosszú ideig csak a földkérdéssel foglalkozott, holott nem ez a fő probléma. (A városi polgárság is emiatt nem figyelt ránk eléggé.) A fő kérdés az: lehet-e az ország újjáépítését egy rablott vagyon marakodó felosztásával elkezdeni. Csak egyféleképpen: az 1948-as államosítások teljes felülvizsgálatával és a magántulajdon tisztességes

rendbetételével. Ez elől — ma úgy néz ki — az MDF sem tér ki. Az MDF már megérti — szemben az SZDSZ-szel —, hogy a tulajdonból, a tulajdon visszaszerzéséből nem lehet kirekeszteni azokat az embereket, akik azért menekültek el a faluról, mert elűldözték őket. Mert rettegtek, mert féltek ott maradni. Tehát teljesen mindegy, hogy ki hol él most, Kamcsatkán vagy Mátészalkán, az a föld, az a gyár, az a bolt az övé. Szabadon rendelkezik vele, s majd eldönti, mit csinál vele.

— És ha valaki közben jogos tulajdont szerzett rajta?

— Ebben az esetben az eredeti tulajdonosnak kártérítés jár.

— Sokkal hosszabb beszélgetést kíván ez a téma, bizonyára folytatjuk majd... Mi a véleménye a kampány tisztaságáról?

— Szídhajthatjuk egymást, de a meggyőződésem az: a magyarországi szabad választások történetében ez volt a legbékésebb választás.

— Ön most vesztes lett. Elvette a kedvét a további politizálástól?

— Egyáltalán nem. Úgy érzem megtaláltam azt a pártot, amellyel azonosulni tudok.

H. J.

Városszéli vokok

Hitegetésből elég volt negyven év!

A hirdi Kocintó vendégei oly egykedvűen kóstolgatták a karcos Hirdi Nerángaszt vasnap délután, hogy még a Törzsszabtal legextrább barátai is megirigyelték volna. Hogy miért, nem tudom. Csak úgy...

Egyébként ez a vasnap is olyan volt, mint a többi, csak egy kicsit népesebb. A megrögzött gurítók - túllítva a képviselőjelöltek - tovább gurítottak, a muzsikuss lila-zöld fényt csinált, aztán ment rexezni.

- Én a fölsőbe ixeltem - vallotta a legnagyobb embersűrűség közepén valaki -, ez volt a legegyszerűbb.

- Én a középsőbe - nyújtotta kezét a társa -, egyébként Dörömböző Elemér vagyok, negyvenkét évig rángattam a bőgővönőt a banda mögött a sarokban. Negyvenkét év egyetlen munkahelyen, ehhez mit szólnak?

- Maguk elhiszik, hogy itt lehet már szabadon szavazni? - kérdezte egy zsávolyruhás, aki akkor állt melléjük két nagyfröccsel. Döbbenet néztek rá, mintha a poharakban tejet vitt vol-

na. - Aszondják, kimennek az országok, de közben befel is jönnek, mint Litvániában. Tán majd legközelebb!...

- Én már hatvanhat éves vagyok - mondta a kicsi, aki először szólt -, nekem a legnagyobb bajom az, hogy ezerhatszáz forint a lakbér...

- Nekem meg ezerhatszáz-hatvanbólintott rá Dörömböző. - Ha azt írták volna a szavazópapírra, hogy ezt csökkentük, jobban odafigyeltem volna...

Reménypusztán fél ötig a vokok 38 százalékát gyűjtötte be a bizottság.

- A városi tanács rábeszélte bennünket, hogy inkább új kutat furat a bolt helyett - mondja Vas Ferencné, aki épp most szavazott, férjével együtt. -

Aztán nem lett se bolt, se víz; a téves vágóhídjáról ide folyik a szennyvíz az ablakunk elé! De ha most lemegy Postavölgy felé, láthatja: most gyönyörű, tiszta a víz. Évek óta egy tolvárant nem tud se a téves, se a tanács rendbehozatni, hogy ami vasnap elfolyik, legalább tartalékolják.

Mint órából a kakukk, úgy ugrik ki Halász Miklós, a számlálóbizottság elnöke Vasék után:

- Nagyon panaszkodtak? - S lévén civilben a városi tanács műszaki főelőadója, máris szakszerűen tájékoztat: még az idén beindul a törpevízmű-építés, három év múlva lesz készen...

A beugró pedig nyolcvanezer, igaz, részletekben. Addig Reménypusztán

sem lesz más, csak a pusztá remény.

Kökényben késő délután harminc százalékos a forduló.

- Hideg van, fázunk, jobb időket várunk - mondja az egyik voksoló -, csak nehogy rosszabb jöjjön! Az NDK-ban harminc százalékos ár-csökkenés, nálunk ugyanennyi emelés...

- Jobbnak kell jönnie, a hitegetésből elég volt negyven év - toldja meg egy ifjabb és bizakodóbb, de hogy kire szavazott, nem árulja el.

Pellérdén viszont senki sem titkolózik:

- Én az SZDSZ-re szavaztam, mert tőlük várom a legradikálisabb változást - mondja Sipos József számító-gépprogramozó. - Jó a gazdasági

programjuk is, az MDF stílusával, az SZDSZ-re szórt rágalmaival viszont sosem értettem egyet.

- Na, várjon, kire is?... - tolja a feje búbjára a kalapot Tóth Sándor nyugdíjas. - Hát a demokratákra!... Hogy melyikre?... Hát nem azokra a fecské-

sekre, akik itt a faluban tegnap zászlókkal körbejártak, hanem amazokra... Tudja, én itt voltam kisparszt, volt hat hold földem, de csak boraválót kaptam érte. Úgy gondolom, aki kéri, annak vissza kell adni, de nem kell szétverni a téeszeket, mert nem lesz kenyér. Meg hát, nézze, hatvanöt éves nyugdíjas vagyok, és úgy vettem ki, ezek a magyar demokraták tán majd jobban gondolnak ránk... Ezért rájuk vokoltam. Meg hát úgy vagyok vele: dőljön már el ez az egész, aztán menjünk dologra...

Meggazította kerek szemüvegét, összehúzta mellén a vékony okánkabátot, és elballagott.

Varga Dávid

Pillanatképek az MDF-nél

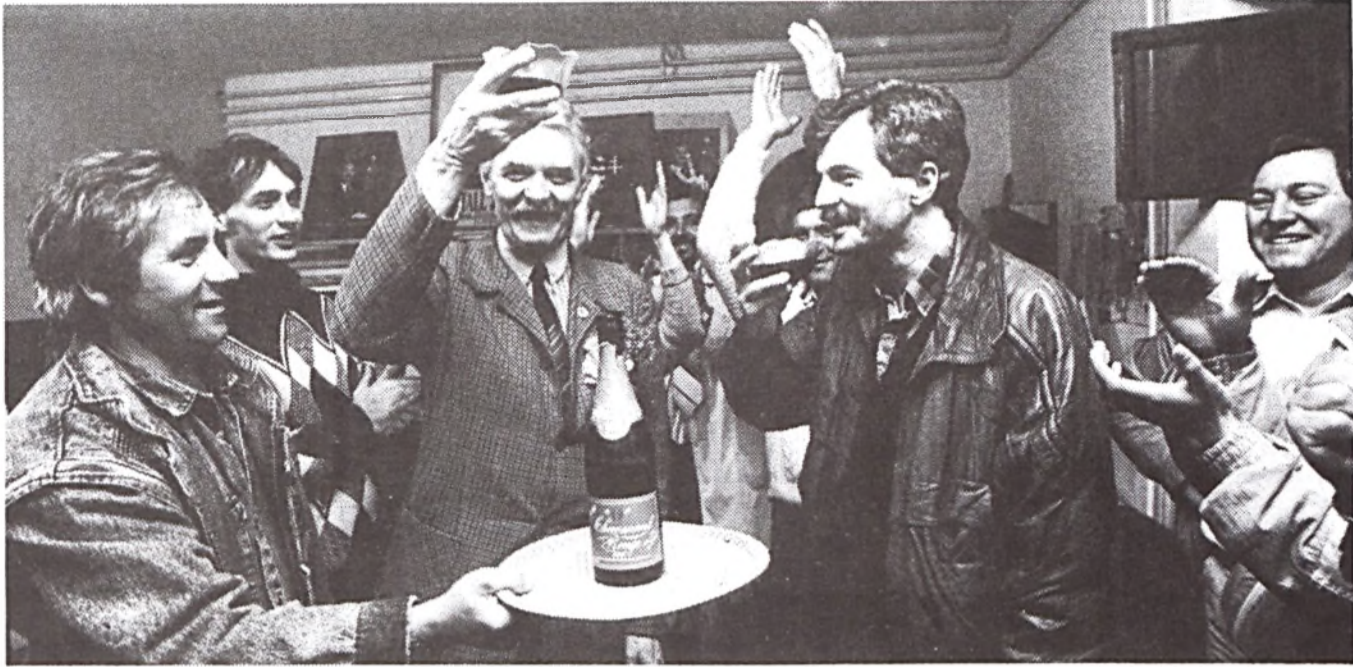
A Hunyadi utcában derűs, bizakodó a hangulat. Este 9 óra. Pap András győzelmének öröme valahogy minenkire kisugárzik. Különösen, amikor a tudott eredményt a pécsi tévé is bejelenti.

Az MDF főhadiszállásán moccanni alig lehet, legalább 200-an kerülgetjük egymást. Mindenki mosolyog, és — velem együtt — Andrásfalvy Bertalant keresi. "Most mentek el érte" — mondja valaki, s akkor veszem észre, voltaképpen mindenki őt várja. És persze szinte 2-3 percenként érkező telefonhíreket, és a tévé újabb és újabb bejelentéseit az MDF jelölték újabb és újabb győzelmeiről.

Ugy tünik voltaképpen mindenki jó eredményben reménykedett — ám erre ahogy most alakul —, s főleg itt, "arra alá" Baranyában aligha. (En legalábbis nem.) Nézzük a képernyőt, amikor újabb 4-5 MDF képviselőt jelentenek be az ország különböző kerületeiből. "Te ezek tarolnak!..." — mondja valaki mellettem, s ámulva hallgatja a neveket.

A tévéhangot azonban most elnyomja egy óriási üdvrivallás az épület előtt. Kifurakodom, s a kép, amit látok, felejtetetlenül kedves. Egy mikrobuszon idehozták az Andrásfalvy-házaspárt, és az emdésfések köszöntése most neki, a köztszertelenben álló neves néprajztudósra szól. Nyolcan-tizen vállukra kapják a Hunyadi úton, s feldobálják a levegőbe, ötször-hatszor, s csak utána hozzák be a párt irodájába. Körülölgetik, kezét szorongatják, koccintanak vele — és mindenki nagyon boldog.

Kivárom amíg csitul kissé az eufória. Megpróbálunk "el-

Örömműne az MDF székházban.

büjni" egy sarokba, mondom, szeretnék pár szót váltani velem, amúgy melegében. Ami nem tünik könnyűnek, beszélgetésünket örökké meg-megszakítja az emberek túlaradó boldogsága.

Amíg erre várok, az jut eszembe, hogy én ezt az embert legalább 20 éve jól ismerem, de nagyon ritkán látam még mosolyogni is. "Jó" oka volt rá, s nem is kevés... Most a tiszta lelkű emberek, tiszta öröme, boldogsága árad szét a tekintetén:

— Beképzelt leszek, ha így megy tovább... — nevet rám.

— Hogy most mit tudnék mondani?... Ugyanazt amit Mindszenty, amikor hercegprímás lett: "Fölveszem a keresztet", és bizakodom, hogy rivin is tudom...

Újabb ováció némit el bennünket. Valaki odakiabálja: "Tölgyessyt megverte Szabó Iván...", majd a tévében Antall József első sajtótájékoztatóján megerősíti, hogy az MDF nagy fölnnyel vezet. Papírt hoznak oda, vagy 15-en, mutatják Andrásfalvy számológépeit. Túl van a 9 ezer vokson, amit kapott és még 3-4 faluból várnak eredményt. Egy nyugodt pillanatban arról kérdezem: megváltozik-e az élete ezután. Hiszen sokan aligha tudnánk elképzelni Andrásfalvy Bertalant a néprajztudomány nélkül; ragyogó előadói igen hiányoznának, ha a T. Ház elvenné valamennyi energiáját:

— A választási törvény szerint minden főállású képviselőnek fel kell hagynia eredeti

foglalkozását. Kivéve az oktatást és a kutatást. En úgy érzem, vállalhatom a tudományos és pedagógiai munkámat is. Hiszen a néprajzi tanácsék előkészítése a JPTE tanárképző karán most folyik, ezután kerül majd a kari tanács elé. És nagyon bizakodom, hogy a parlament tagjaként is fogom tudni segíteni ezt a régen várt jó ügyet. A kutatást illetően pedig: a tudomány tényeket tár fel, és következtetéseket von le belőlük. Ez semmilyen helyzetben nem változhat — akkor se, ha képviselő lettem. A tudomány a világot szolgálja.

— Ami a politikát illeti: halottam vezető MDF politikus-tól is, hogy ha úgy alakulna, az ország, a nemzet ügyében vál-

lalná a nagy koalíciót is. Te hogyan látod ezt?

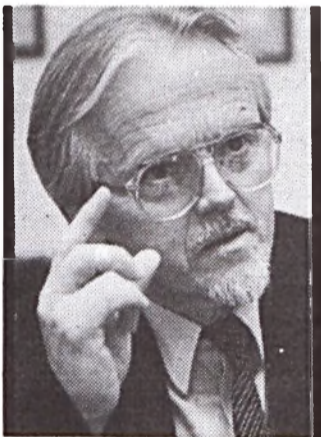
— Nem. Ezt nem... De mindent el fogok követni magam is, ahogyan meggyőződésem, a pártom is, hogy az ellenzékkel ne legyenek élesek az ellentétek... Ezek további éleztése hátráltatná mindazt, ami az ország érdeke a jelen helyzetben...

Újabb örömtű ováció szakítja meg beszélgetésünket: "Kapronczay győzött Szigetváron!..." —, kiáltja valaki, óriási taps közepette, s Andrásfalvy Bertalant választói mellőlem szinte kiemelik. Barátai körében látom még egy pillanatra; koccintanak pezsgővel.

W.E.

Fotó: Csérl László

Getto József: "Nem kellett feltétlenül győznünk"

A választások második fordulójára az SZDSZ új reklámfilmét csináltatott, plakátaikkal ostrom alá vonták a buszmegállók, átfestették a Konzum Áruház környékét, szórólapokkal tömték meg a postládákat. A párt ennek ellenére a második fordulón országosan is, Pécsen is a vártnál gyengébben szerepelt.

Tamá Gáspár Miklós, aki a régi parlamentbe meglehetősen fölénytel került az időszak választások idején, és az első forduló után is befutónak látszott, végül elvérzett. Ráday

Mihály — akinek 400 négyzetméteres MSZMP villáját a Magyar Fórum „leplezte le” legutóbbi számában — ugyan csak. A választás estjén az SZDSZ pécsi, Felsőmalom utcai irodájában is a vereség okait elemzik. Röplapokat mutatnak, melyek szombaton, a kampánycsend idején kerültek a pécsi postládákba. A kiadó, a felelős szerkesztő neve nélkül. A finomabbnak Hatalomhétség, Csalhatatlanság, Kizárólagosság a föllirata, a durvább Tamás Gáspár Miklóst a Securitate ügynökeként, a Román KP volt tagjaként, Haraszi Miklóst a Magyar Maoista Párt szervezőjeként, Pető Ivánt volt MSZMP párttitkárként jegyzi. Az MDF választási lapja szívesen fizetne egy pezsgőt annak, aki — idézem — „lényeges különbségeket tudna kimutatni Rákosi Kommunista Pártja és a Szabad Demokraták Szövetsége politikai stílusa között.”

Az igazsághoz persze az is hozzátartozik, hogy az SZDSZ sem mulasztotta el röplapján összevetni az MDF tavalyi és ideai hozzáállását az MSZP-hez.

— Csak hogy ez a röplap nem volt név nélküli, nem volt mocskolódó, csak két, homlokegyenest ellenkező véleményt állított egymással szembe — hangsúlyozza egyik kampánymenedzserük. — Ezekkel a rágalmakkal nem tudtunk mit kezdeni.

Pécsen, az egyes választási körzetben Varga doktor alulmaradt Andrásfalvy Bertalannal szemben, a harmasban Bretter Zoltán győzni tudott. A nagy vesztesnek a kettes körzet SZDSZ-es jelöltje, Getto József tünik. Az Ybl-díjas építész az első forduló után még vezetett Pap András előtt, az-

Éjszaka az SZDSZ irodában: Varga Levente

tán a másodikban kikapott. Rövid beszélgetésünkre közvetlenül hétfő délelőtt került sor.

— Meggyőződésem, hogy az SZDSZ szereplése a reális erőviszonyokat tükrözi. Nem vagyunk gyűjtőpárt, nincs sok arculatunk, ellenkezőleg, egyértelmű politikát akarunk folytatni. Nem kellett feltétlenül győznünk, mert abban az esetben több olyan vonásunk is fölszínre került volna, mely nem a sajátunk. Hazánkban nem volt szerves a politikai fejlődés, hosszabb időnek kell eltelnie ahhoz, hogy az állampolgárok olyan típusú polgári demokráciát akarjanak, amilyet mi képviselünk.

— Az első forduló után még is jobban álltak.

— Nagyon valószínű, hogy aki korábban nem tudott vá-

lasztani, az csatlakozott a nyörökhöz. Nem hiszem tehát, hogy az a negatív kampány döntötte volna el a küzdelmet, amely az utóbbi két hetet jellemezte. És ne feledkezzünk el arról se, hogy létrejött egy választási koalíció, ahol az MDF vezetésével egymásra találtak a keresztény nemzeti pártok, és ez megosztotta a mezőnyt.

— Ez vonatkozik saját eredményére is?

— Két független jelölt szerepelt az első fordulón, elég komoly szavazatszámmal, mely most az MDF-hez csapódott. A keresztény pártok programja ugyanis megfelelt azoknak, akik a függetlenekre szavaztak, és ez is indokolhatja Pap András sikerét.

Sz.Koncz I.

Fotó: Csérl László

A HELYZET

Gyümölcsoltó Boldogasszony másnapján zajlott le a szabad magyar választások első fordulójára. Ösztönösen vagy szándékolatlan-e, nem tudni, e választások mindenképp biblikus keretbe foglaltatnak az Úr 1990. esztendejében. A magyar néphit azt tartja, Gyümölcsoltó Boldogasszony az oltás, a szemzés napja. Országszerte máig általános szokás - olvassuk Bálint Sándornál, - hogy ilyenkor kell oltani, szemezni a fákat, hiszen Mária is ekkor fogadta méhébe Jézust. És az e napon, az Ige testesülése és fogantatása napján beoltott ág megfog. Termést hoz. Az új oltáson áldás lesz.

Hihetünk-e még ilyen ősi, pogány és keresztény hitet egyként vegyítő régi mítoszokban? Tudunk-e még úgy hinni, ahogyan az áldásért könyörgő régiek? Lesz-e áldás azon az ágon, amit 1990 március 25-én oltottak Magyarországon? Hittem szerint igen. Csak azért bennünk a félelem, mivel ember műve ez is, és mint ilyen olyannyira megterheli a vizsálly, a harag, a széthúzás. Mivel csak emberek vagyunk. Tudjuk, kié az ország, a hatalom és a dicsőség...

Aztán Virágvasárnap a második forduló. A győzelmes bevonulás Jeruzsálembe, a Jézust köszöntő hozsánna, az elébe hulló palmaágak. A királyság ígérete és aztán a nagyhét, a keresztthalál, a rettenetes péntek, amelyen elsőtétül az ég, és meghasad a templom kárpitja. Előbb a Jézusnak hódoló város, aztán a Barrabás nevét üvöltő tömeg. A "Feszítsd meg őt!" Az alaptörténet az Ember elárulatásáról, az áldozatról. A megváltásról. Majd a feltámadás...

És ha a keresztény Húsvét e-lőképe, a zsidó Pészahra gondolunk? Az egyiptomi fogságból való megmenekülés, a Vöröstengeten való átkelés emlékére, amelyen Isten megszabadította választott népét, és átvezetette sok bajon, viszontagságon. Nem ismerős-e vajon nekünk, mai magyaroknak ez a bibliai történet is, mint ahogy ismerős volt a régi magyar protestáns prédikátoroknak?

Nekünk vajon lesz-e megszabadulásunk, lesz-e feltámadásunk a nem háromnapos, hanem negyvenesztendő tetszhalálból? Negyven évig tartott a zsidók babiloni fogsága is... Melyik jövődőlés teljesül be rajtunk? Amelyik vesz-tünket és pusztulásunkat vagy amelyik üdvözülésünket jósolja?

Pilinszky Simone Weilt idézi nagybőjtői elmélkedésében: "Az embernek meleg csend kell, és hideg tumultust adnak neki". Ez a "meleg csend" az ellentéte annak a "hideg tumultusnak", amit az ember oly gyakran kap, s amit maga is oly esztelen módon hajszol - fűzi hozzá Pilinszky János. Most ennek volt évada. Tülekedésnek, lármának. Most van múltban. Lesz-e évada a hazatalálásnak? A közös asztalnál szétosztott kenyérnek és bornak?

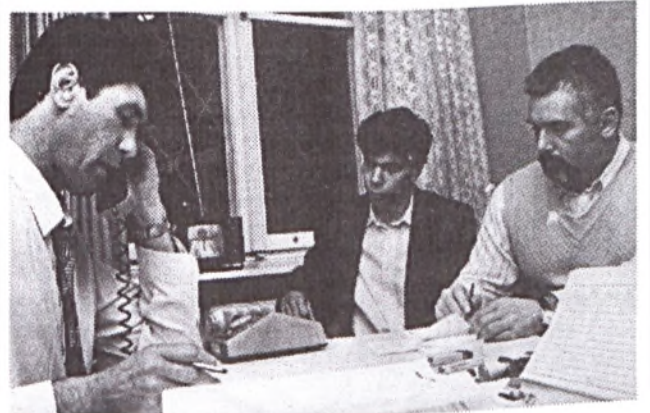
Azt írja Pilinszky, azért hitt mindig a feltámadásban, mert annyira csendes volt. "Olyan, mint a teremtés hajnala, s azóta is a hajnalok: a csírázás a születés és a fogantatás fokozatlan erejű intimitása, bensőségessége." Mert csendes megállíthatatlan és hatalmas, akár a kibomló zöld, az Élet. Ember útját nem állhatja.

Gállos Orsolya

Éjjel a Kisgazdáknál

Akár egy évvel ezelőtt is elképzelhetetlen lett volna este 11-kor ilyen könnyen besétálni a pécsi pártházba. A portán "csak" egy hatalmas nemzeti zászló, az irodák többsége zárva. A kisgazdák ajtaja viszont sarkig tárva, szovjet gyártmányú minivizoron követ az eseményeket néhány aktivista. Dr. Bögner Miklós a párt pécsi elnöke éppen Horn Gyula boglári eredményét hallgatja. A második hely hallatán kézmozdulata mindent elárul...

— Siklóson viszont mi győztünk — mondják elégedetten. — Nagy Ferenc Heindl Pétert és Krebsz Jánost is legyőzte.

SZDSZ: "Negatív kampány"

Vitányi Iván a kezét emelte, Kis János habozott. A nyilvánvalóan ellenzékbe szorult két párt bár súlyát tekintve nem azonos, sem mandátumai sem szakértői számában, mégis közös futóárkot kénytelen használni, egy jelenpillanatban nagyon valószínű kis koalícióval szemben. Kapcsolatuk ha másként nem az esetleges parlamenti padsorok szomszédosságából adódóan meghatározó lehetne, a keresztény nemzeti blokkal szemben. Az elmúlt hét pénteken bejelentett SZDSZ kompromisszumkészség után ma éjjel megcsorogt a megbocsátás, hogy ti.: az MSZP esetleges szalonképessége csupán a miharabbi elszámolás függvénye, korán szertefoszlott.

Demcszy Gábor A HELYZET kérésére lényegesen erőteljesebb megfogalmazásokat használt.

— Ez a két párt két különböző ellenzék. Semmiféle együttműködésről nem lehet szó, az elszámoltatás csupán egy kiinduló feltétel amely tulajdonképpen a népszavazással született döntés végrehajtása. Ezek után véleményem szerint az MSZP-nek, mint baloldali szocialista alakulatnak nincsen igazán jövője. Ezzel szemben az SZDSZ lényegesen jobban szerepelhet a jövőben mert az a szociál-liberális irányt amit mi képviselünk sokkal többen támogathatják azok közül akiket most különböző módon megbíllentettek.

— Ide vonatkozik a már sokat emlegetett "negatív kampányunka"?

— Az MDF-el amely sok esetben olyan bolsevik hagyományt tulajdonított nekünk, ami nem létezik. Itt elsősorban az MDF lapját a Magyar Fórumot kell megemlíteni, melynek Apák és fiúk című cikke minden állításában valótlán. Ugyanígy Ráday Mihály és Rajk László megrágalmazása is szerepet játszott abban, hogy végül gyengébben szerepelünk a vártnál.

— Azt hiszem két hónappal ezelőtt a mostani közel száz mandátumnak csak töredékét remélték.

— Jelen esetben azonban többezt. De ez a reményeink szerinti száz fő igen erős ellenzéki frakciót jelent és jóval kedvezőbb eredmény alakulhat ki mint akár az elmúlt nyáron remélt 4-5 százalék. Soha liberális párt még ilyen erős nem volt ebben az országban. S nekem aki 10 éve erre a pillanatra készülök, nagy örömet jelent, hogy képviselője lehetek az ország második legnagyobb pártjának.

— Melyik lesz a legelső és legfontosabb feladat, amelynek elvégzését a legerősebb ellenzéki párt követelni fogja?

— A legfontosabbnak az önkormányzati törvény gyors kidolgozását tartom, hogy a rendszerváltás vidéken is megtörténjen, hogy a helyi hatalmi elitet lecserélhessék. Ugyanilyen fontos, bár más jellegű feladata most az SZDSZ-nek, hogy a hivatalos parlamenti politikában gyakorlatot szerezzen, hogy felkészülhessen a majdani kormányzásra.

-Klaus

Ki fizeti a tévést?

Április 9-től feltehetőleg egycsapásra megszűnik a kurtatórium és az elnökség okozta sok vita és félreértés. De április 9-től lehet, hogy megszűnik maga a tv is. E vélekedés egyáltalán nem egyedül Magyar Televízió Szabadság téri házában. Talán semmivel sem kisebb a baj, mint volt decemberben, januárban amikor a vészhelyzet megszüntetésére az elnökséget felkérték. Ami pedig akkor és ott nem jelentett mást, mint a működési feltételek biztosítását. Ennek a feladatának az elnökség eleget tett, mondja GOMBAR János az utolsóként jelentkező pécsi stúdióból a Himnusz hallatszik.

— A továbbiakban pedig fogadjuk el, vagy higgyük el azt amit a sajtószabadságról a különböző pártok a kampány időszakában mondtak. Fogadjuk el, hogy politikai meggyőződése, hovatartozása miatt senkit nem fognak üldözni. Ugyanakkor fogadjuk el a kormánynak azt a jogát, hogy a különböző vezetői posztokra olyan embereket állítson, akiket erre alkalmasnak talál, teszi hozzá miközben a négyes stúdióból a Himnusz hallatszik.

S, hogy mit tehetett volna az elnökség rövid pályafutása során? Ennyi idő alatt nem sokat, személy szerint szinte semmit. A magyar televíziózás egészét, jövőjét, ugyanis valakinek, valakiknek újra kell gondolni. Nemi túlzással április 8-a után nem lehet úgy televíziózni Magyarországon, mint április 6-án, vagy 7-én. Tény, hogy Magyarországon létrejött egy új politikai struktúra amellyel a magyar televízió műsorlejtése finoman szólva nincs szinkronban. A televízió műsorrendjét világos, hogy újra kell gondolni. Ahogyan az egyik legfőbb pontját, a dokumentumfilm és jól működő dokumentumfilm szerkesztőség hiányának oka is. Szégyellem magam televíziósként, mondja a volt elnökség tagja, amikor a műsorainkban fontos eseményekről a fekete doboz felvételeit használjuk. Nem a fekete doboz munkáját becsülöm le, szó sincs róla, hanem arról beszélek, hogy az MTV anyagi, technikai lehetőségei nem hasonlíthatók össze a fekete doboz lehetőségeivel. Egyszerűen arról van szó, hogy a velünk nap, mint nap történő nem is akár milyen eseményeket dokumentálni kell. Most sajnálom azokat a kollegáimat akiknek 10 év múlva az lesz a dolguk, hogy valamiféle összefoglalót készítsenek az 1989-90-es évről. Mert ami 2000-ben az archívumból előkeríthető lesz, az megközelíthetetlenül sem adja majd pontos képét e nagy átalakulási folyamatnak.

Szlovén választások

Balkáni felhangok nélkül

Szlovénia s egyben Jugoszlávia háború utáni első szabad, többpárti választásait tartották tegnap. Az érintettek nyilatkozatai szerint a szlovének fegyvertelen és tisztességes kampány után igen magas részvételi arányban, 70, helyenként 80 százalék feletti részvétellel járultak az urnákhoz vasárnap, a háromfordulós választások első napján, hogy megválasszák a szlovén államelnökség elnökét és tagjait, továbbá hogy parlamenti mandátumokat szerezzenek. A szlovén választás a balkáni elemeket nélkülöző valóban európai folyamatnak tűnik az urnák lezárása után fél nappal. Tizenhét párt indul a választásokon, amely a kommunista visszasszorítását ígéri. Két nagy blokk rajzolódik ki e vetélkedésben: az ellenzéki többpárti koalíció, a DEMOS valamint a Szlovén Kommunista Szövetségéből alakult Demokratikus Megújulás Pártja megméretését.

Az egyesült ellenzékét tömörítő DEMOS az újevkor született. Szlovéniában az ellenzéki pártok jobb belátásra térvén, elsősorban a választási matematika kimenetelének érdekében, létrehozták öt független, egyenrangú ellenzéki párt koalícióját. Vállalták a programok pluralizmusát valamint annak kockáza-

tát, hogy az igen tág ellenzéki egyesülés túl sokfajta törekvést gyűjt egybe. Így a DEMOS-ban együtt vannak a "kozopolita" liberálisok és a nemzeti konzervatívok - mindkettő hagyományos politikai tendencia Szlovéniában. A DEMOS egyesíti a 22 ezer tagot számláló, legerősebb, legkarakteresebb ellenzéki pártot, a Parasztszövetséget, s ennek ifjúsági pártját; közel állnak egymáshoz és elég erősek a szlovén szociáldemokraták valamint a Szlovén Demokraták Szövetsége; az egyesület a kereszténydemokraták valamint a zöldek teszik teljessé. A DEMOS elnöke, a szociáldemokrata dr. Joze Pucnik az ellenzék legnagyobb politikai tekintélye. Két évüzened keretében él "vendégmunkásként" Németországban, személyét azonban a hatóságok kampány kellőképp ismertté tették. Győzelem esetén a DEMOS Szlovénia gazdasági függetlenségét tűzi ki célul, azt, hogy a köztársaság maga döntson, mennyivel járul hozzá a jugoszláv "háztartás" számláihoz a majdani kapitalista piacgazdasággal. A koalíció némely tagjai Szlovénia teljes függetlenségét is célul tűzik ki.

Amint az várható, Szlovéniában a Milan Kucan vezette kommunista visszasszorulnak, de nem szenvednek látványos

vereséget. Bár ők is részesültek mindabban a kritikában, amely ma Kelet-Európa szerte éri a kommunistaikat, erős ellenzéki párt alakítását tervezik és a fontos, államelnöki pozíciót szánják Milan Kucannak. A szlovén pártban évek óta a reformkommunista és a hangadók, nem kellett kifulladásuk az önmaguk érvényesítésért való küzdelemben. Azt is hamar kijelentették, szükségük van az ellenvéleményekre. A reformokat négy évvel ezelőtt kezdték el a szlovén kommunista pártban, és két éve foglalkoznak a többpártrendszer, a hatalom megosztásának gondolatával. Noha a pártot, annak eddigi ténykedését és magát a tíz éve halott Tito elnököt is sok kritika éri, Kucan Szlovénia legnépszerűbb politikai személyiségei közé tartozik. Amiben mindkét blokk egyetért, az a jogállamiság és a piacgazdaság kialakítása. A szlovén választásokat mintegy 150 külföldi tudósító kísérte figyelemmel, elsősorban olaszok, osztrákok (netán a jövőbeni szomszédok) részéről, továbbá egy amerikai szenátusi delegátus, valamennyien jó érzéssel adva számot a választások higgadt, demokratikus légköréről. Remélhetőleg ilyen atmoszférában zajlanak két hét múlva a horvát választások is.

G.O.

A HELYZET pártonkívüli hetilap Csütörtökön a rikkancsoknál, pénteken már az újságárusoknál is megvásárolhatja!

A heti szám tartalmából:

- Hűsvéti beszélgetés Mayer Mihály pécsi püspökkel
- Vajdasági és horvátországi magyarok
- Ramadan a Jakovili Hasszán dzsámiban
- A Jelenkor a párizsi Könyvszalonnán
- Növénymérég Garéban

A HELYZET — a valóság anatómiája!

Kampányrend

Az SZDSZ éjjel után meghallgatja Kis János szavait, megtapsolja a megbízott elnök-filozófust, majd vad rockba kezd. Később szelídebben folytatja. A FIDESZ már korábban bezárja irodáját, Fodor Gábor az ajtóban talán koalícióval próbálkozik, amikor jön két tálca ingyenszendvics. A tudósító, ha elképzelését végre akarja hajtani, autóra ül, hisz a második és a harmadik nagy ellenzéknek látszó párthoz hajt. Később megjegyzi magának örökre, hogy vesztes és vesztes között is óriási a különbség. Mert a szocialisták elemek aludni. Kínálkozna az időanalógia Cspikerózsika álmával. Csak hát itt kellene a királyfi, nagyon kellene. Azután a tv. palota bejáratánál ismerős, két kísérőjével. A portás megállítaná szájában némi szendvicsel, de aztán se köpni, se nyelni...A vendég még fogadja a magára maradt tudósítók jókívánságait, viszonozza és 5 perc múlva illenségből tagadja, hogy ő volna az új miniszterelnök. A szendvicsek elfogytak, tartolt az MDF.

Raffay Ernő új könyve

Raffay Ernő neve nemrég, a választások első fordulóját követően vált országosan ismertté, amikor — mint a négy képviselő egyike — az MDF színeiben már az első fordulóban bejutott a Parlamentbe. Korábban is szegedi választókertileti képviselte a T.Házban. Eredeti foglalkozása: történész, a szegedi József Attila Tudományegyetem docense.

Első tudományos műve, Erdély 1918-1919 című tanulmánykötete három évvel ezelőtt igen kedvező visszhangot keltett, hiszen egy jószérűvel fehér foltnak tekinthető történelmi helyzetet világít meg benne átfogóan.

Raffay Ernő

A VAJDASÁGOKTÓL A BIRODALOMIG

Az újkori Románia története

A napokban hasonló témakörben újabb műve jelent meg. A vajdaságoktól a birodalomig címmel. Az újkori Románia története alcímmel. A kötet a modern román állam születésének, kialakulásának időszakával foglalkozik, 1866-tól Nagyrománia kialakulásáig, vagyis 1919-ig, amikor a trianoni békeszerződéssel Románia megkapta Erdélyt.

— Az alig több, mint fél évszázad alatt a korábbi fejedelemségek gazdasági és társadalmi berendezkedése nagy változásokon ment át, 1919-ben pedig a már azelőtt is nemzetiségi ország soknemzetiségűvé vált —, írja egyebek közt ajánlója, aki e szavakkal bocsátja útjára Raffay Ernő új kötetét: "Enélkül a korszaknak az ismerete nélkül nem érthető meg a két világháború közti és a mai belső román helyzet sem..."

A könyv a JATE Kiadó gondozásában jelent meg, 1989-es évszám-mal.

